

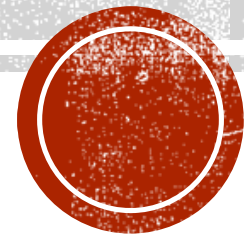
ΣΔ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Κουτσανδρέα Μαρία - Ανδριάνα , RN

Ειδικευόμενη Ειδικότητας Κοινωνικής Νοσηλευτικής/ Νοσηλευτικής Δημόσιας Υγείας

Ms(c) Κοινωνική Νευροεπιστήμη, Κοινωνική Παιδαγωγική και Εκπαίδευση, ΕΚΠΑ

Αθήνα 2024

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ

- 573 εκ. ενήλικες (20-79 ετών) ζουν με σδ. – 1 στους 10
Προβλέπεται να φθάσει 643 εκ. το 2030 και 783 εκ. το 2045

- Ο σδ είναι υπεύθυνος για 6,7 εκ. θανάτους μόνο το 2021 – 1 κάθε 5”

- Από τα άτομα που πάσχουν με σδ: 10% σδ τύπου I & 90% σδ τύπου II
- Περισσότερα από 1.2 εκ. Παιδιά και έφηβοι (0-19 ετών) πάσχουν από σδ τύπου I

Diabetes in Europe – 2021

Type 1 diabetes (0–19 years)			
Number of children and adolescents with type 1 diabetes	294,900	–	–
Number of newly diagnosed children and adolescents each year	31,000	–	–

Diabetes in Europe – 2021

International
Diabetes
Federation

Country or territory	Adult population (20–79 y), 1,000s	Adults with diabetes (20–79 y), 1,000s	Diabetes prevalence (20–79 y), %	Age-adjusted comparative diabetes prevalence (20–79 y), %	Cost per person with diabetes (20–79 y), USD	Diabetes-related deaths (20–79 y)	Type 1 diabetes (0–19 y)	Proportion of undiagnosed diabetes (20–79 y), %	One in X adults (20–79 y) has diabetes
Albania ¹	2,103.0	241.1	11.5	9.1	676.1	4,248	493	39.5	9
Andorra ¹	57.8	8.0	13.9	9.7	3,063.9	–	27	36.9	7
Armenia ¹	2,087.5	133.6	6.4	5.6	1,174.3	2,392	498	40.5	16
Austria	6,778.6	447.1	6.6	4.6	6,574.7	12,021	3,592	21.7	15
Azerbaijan ¹	7,058.0	397.1	5.6	5.6	482.4	7,577	1,908	40.5	18
Belarus ¹	6,981.8	483.0	6.9	5.6	1,023.5	11,242	1,062	57.0	14
Belgium	8,347.7	404.9	4.9	3.6	6,433.2	10,714	4,330	31.6	21
Bosnia and Herzegovina ¹	2,506.8	305.9	12.2	9.1	1,125.2	5,113	497	39.5	8
Bulgaria	5,227.1	519.3	9.9	7.4	1,892.4	10,521	1,129	25.8	10
Channel Islands ¹	131.2	10.8	8.2	6.3	–	–	73	23.3	12
Croatia	3,058.7	212.7	7.0	4.8	1,197.5	6,218	1,278	39.5	14
Cyprus	900.4	87.5	9.7	8.6	2,570.8	1,101	390	36.6	10
Czechia	8,058.7	791.4	9.8	7.1	2,177.5	1,146	4,284	21.3	10
Denmark	4,243.7	309.4	7.3	5.3	7,844.4	7,010	3,103	25.1	14
Estonia	960.0	83.9	8.7	6.5	1,826.6	174	473	48.7	11
Faroe Islands	35.3	1.8	5.2	3.8	–	–	26	31.4	20
Finland	4,061.1	392.9	9.7	6.1	5,514.6	9,338	5,410	18.8	10
France	46,024.0	3,942.9	8.6	5.3	5,760.1	87,434	27,128	27.8	12
Georgia	2,803.6	190.6	6.8	5.7	877.1	4,271	429	40.5	15
Germany	62,027.7	6,199.9	10.0	6.9	6,660.7	151,463	35,144	21.7	10
Greece	7,658.6	736.1	9.6	6.4	1,747.1	22,350	2,905	39.5	10

1^Η ΜΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Γνωριμία με διεύθυνση & προσωπικό
 - Γνωριμία με μαθητή/τρια με χρόνια νόσο
 - Γνωριμία με γονείς/κηδεμόνες
-
1. Φάκελος- Ιατρική Γνωμάτευση, Βεβαίωση
 2. Διάγνωση (πότε;) - Επεισόδια –υπό, -υπέρ, -νοσηλείες;
 3. Εξοικείωση μαθητή (σε ποιο βαθμό;)
 4. Εξοικείωση νοσηλευτή με ιατρική τεχνολογία που φέρει ο μαθητής
 5. Συνεργασία με διεπιστημονική ομάδα (κοινωνική λειτουργό, ψυχολόγο, σχ. σύμβουλο)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

- Το Α και το Ω
- Ιδιωτικά
- Φιλική προσέγγιση - δείχνοντας σιγουριά – εξατομίκευση ανά ηλικία
- Συζήτηση για πλάνο φροντίδας με τους γονείς και την/τον ίδιο/α σύμφωνα με τις ιατρικές οδηγίες
- Μοίρασμα κοινού χώρου – Προετοιμασία σε σημεία που να ξέρει ο ίδιος που βρίσκεται το κάθε τι ανά πάσα ώρα και στιγμή
- Ορισμός χώρου και χρόνου για μέτρηση σακχάρου και χορήγηση ινσουλίνης

ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ:

*Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΕΙΝΑΙ
ΟΜΑΔΙΚΗ
ΕΡΓΑΣΙΑ!*

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

- Υπεύθυνο εκπαιδευτικό στην αίθουσα- Είχαν ξανά στην αίθουσα μαθητή/τρια με ΣΔ ;
- Πως επιτρέπουν στο παιδί να αποχωρήσει από την αίθουσα;
- Είναι ενήμεροι για τα συμπτώματα της υπογλυκαιμίας; - Τι να περιμένουν;
- Προσοχή! Στους εκπαιδευτικούς φυσικής αγωγής

ΟΧΙ στον αποκλεισμό

ΝΑΙ στην διακριτική ειδική μεταχείριση
στην διεπιστημονική φροντίδα

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ: ΧΩΡΟΥ

- Back up: Ταινίες σακχάρου, Πενάκια ινσουλίνης
- Οινόπνευμα
- Βαμβάκι
- Σεβασμός ιδιωτικότητας
- “Hypo box” – εκδρομές
- Ασφάλεια

—

ΧΡΟΝΟΥ

- Πριν το φαγητό
- Μετά το φαγητό
- Πριν την γυμναστική
- Μετά την γυμναστική
- Ενδιάμεσα στα σνακ
- ΠΑΝΤΑ πριν το σχόλασμα
- γνωρίζω το πρόγραμμα-

*Υλικά για
Υπογλυκαιμία:*

- Χυμός
- Μέλι
- Ζάχαρη
- Φρυγανιές (Ισοδύναμα)
- Ταμπλέτες γλυκόζης
- Γλυκαγόνη (ψυγείο)

Πότε πρέπει να
μετράω το Glu?

Εξαρτάται
από τον
μαθητή/τρια

ΥΠΟ-ΓΛΥΚΑΙΜΙΑ

Συμπτώματα:

- Ζάλη
- Θολή όραση
- Υπνηλία
- Ατονία
- Αίσθημα πείνας
- Αστάθεια
- Δυσκολία στην ισορροπία
- Ναυτία
- Ευερεθιστότητα
- Κεφαλαλγία
- Αίσθημα κούρασης
- Τρόμος
- Ταχυκαρδία

(διαφορετικές τιμές για κάθε παιδί, όχι όπως στους ενήλικες)

- ακολουθώ οδηγίες θεράποντος και γονέων

ΗΠΙΑ: <60 mg

ΣΟΒΑΡΗ: <40 mg

Εάν τα χαμηλά επίπεδα παραμείνουν για μεγάλο dt, ο εγκέφαλος αποζητά έντονα τη γλυκόζη κι αυτό μπορεί να οδηγήσει σε **επιληπτικές κρίσεις και κώμα**

Διαδικασία:

ΓΛΥΚΑΓΟΝΗ

1. Sc ή IM
2. Εάν ο μαθητής χάσει τις αισθήσεις του δεν χορηγείται τίποτα per os
3. Θέση ανάνηψης
4. Ενημέρωση ΕΚΑΒ
5. Ενημέρωση γονέων
6. Κρατώ χρόνο
7. Ελέγχο Ζωτικά Σημεία
8. Ελέγχο επίπεδο συνείδησης

Υπάρχει στην Ελλάδα:

Γλυκαγόνη Ρινικής Χρήσης

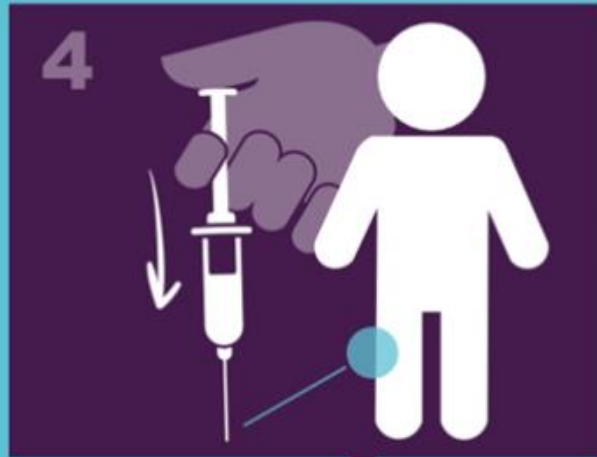
Εισάγετε με τη σύριγγα το διαλύτη, στο φιαλίδιο με τη σκόνη.

Ανακινείτε απαλά το φιαλίδιο ώστε να διαλυθεί η σκόνη και το τελικό διάλυμα να είναι διάφανο.

Αναρροφάτε με τη σύριγγα όλο το διάλυμα από το φιαλίδιο αν το παιδί είναι >30 kg και το μισό διάλυμα αν το παιδί είναι <30 kg.

Κάνετε την ένεση ενδομυϊκά, κρατώντας τη σύριγγα σε κάθετη θέση και προτιμάμε το μηρό ως σημείο έγχυσης.

ΥΠΕΡΓΛΥΚΑΙΜΙΑ

- Συχνά είναι ο τρόπος που γίνεται η διάγνωση του ΣΔ τύπου Ι
- Ενθάρρυνση για νερό & τουαλέτα
- Έλεγχος κετονών και διόρθωση με ινσουλίνη ΥΔ
- Επικοινωνία με γονείς

Συμπτώματα:

1. Πολύ – ουρία
2. Πολύ – διψία
3. Πολύ – φαγία
4. Επηρεασμένη όραση
5. Κοιλιακό άλγος
6. Απώπνοια οξόνης
7. Αδυναμία συγκέντρωσης
8. Απώλεια βάρους
9. Κούραση
10. Υπνηλία

NEPO

➤ Έλεγχο κετονών πραγματοποιούμε όταν διαπιστώσουμε σε δύο συνεχόμενες μετρήσεις, ότι η γλυκόζη αίματος είναι μεγαλύτερη από **250 mg/dl** ή όταν το παιδί παραπονιέται ή εμφανίζει ένα από τα εξής συμπτώματα: ναυτία, έμετο, κοιλιακό άλγος, αφυδάτωση, απώλεια αισθήσεων, έντονο stress.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΓΛΥΚΟΖΗΣ (CGM)

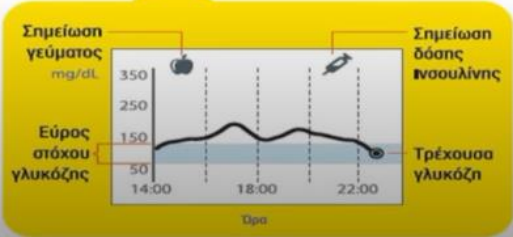

Πληροφορίες σε κάθε σάρωση

Τρέχουσα ένδειξη γλυκόζης

Γράφημα γλυκόζης τελευταίου 8ώρου

Προσθήκη σημειώσεων

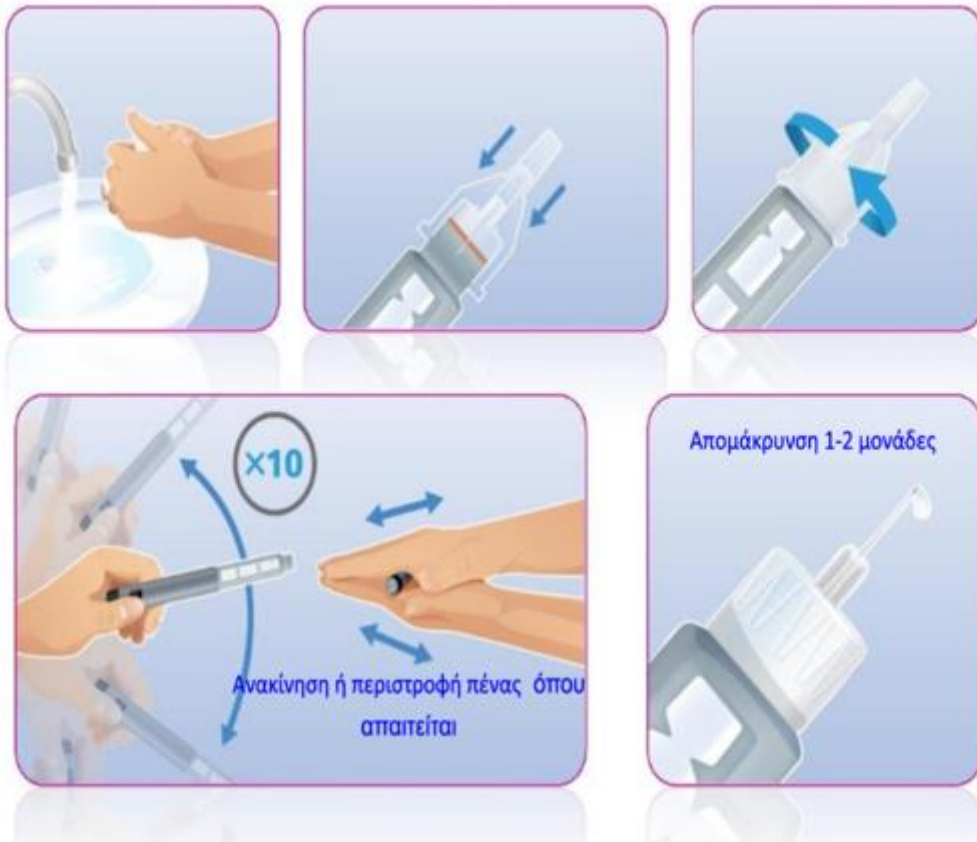
Βέλος τάσης γλυκόζης*

Δείχνει την κατεύθυνση και το ρυθμό μεταβολής της γλυκόζης	
Βέλος	Τι σημαίνει
↑	Ταχεία αύξηση της γλυκόζης (πάνω από 2 mg/dL ανά λεπτό)
↗	Αύξηση γλυκόζης (μεταξύ 1 και 2 mg/dL ανά λεπτό)
→	Μικρή μεταβολή της γλυκόζης (λιγότερο από 1 mg/dL ανά λεπτό)
↘	Μείωση της γλυκόζης (μεταξύ 1 και 2 mg/dL ανά λεπτό)
↓	Ταχεία μείωση της γλυκόζης (πάνω από 2 mg/dL ανά λεπτό)

* Το βέλος τάσης ενδείκνυται να μην εμφανίζεται πάνω με τις ενδείξεις της γλυκόζης.

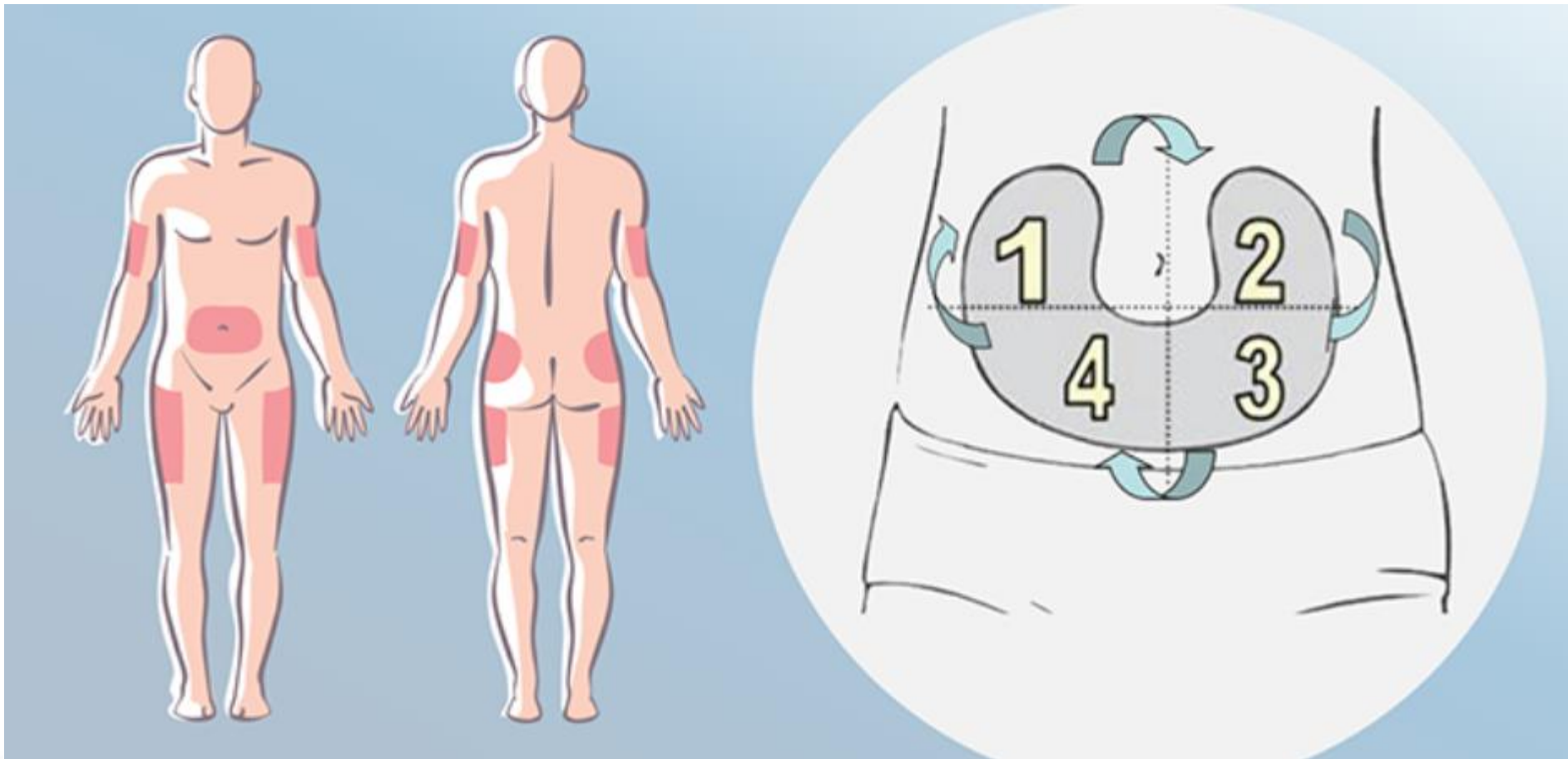

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΝΕΣΗΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΕΓΧΥΣΗΣ ΙΝΣΟΥΛΙΝΗΣ³

1. Περιστροφή στα σημεία ένεσης στην κοιλιά ανά τεταρτημόριο ενώ μηροί και γλουτοί χωρίζουμε στη μέση
2. Χρησιμοποιούμε 1 τεταρτημόριο ανά εβδομάδα και κινούμαστε πάντα προς τα δεξιά
3. Μετακίνηση στη θέση έγχυσης τουλάχιστον 1cm από την προηγούμενη για να αποφύγουμε τραυματισμό στην ίδια θέση .

ΑΠΟ

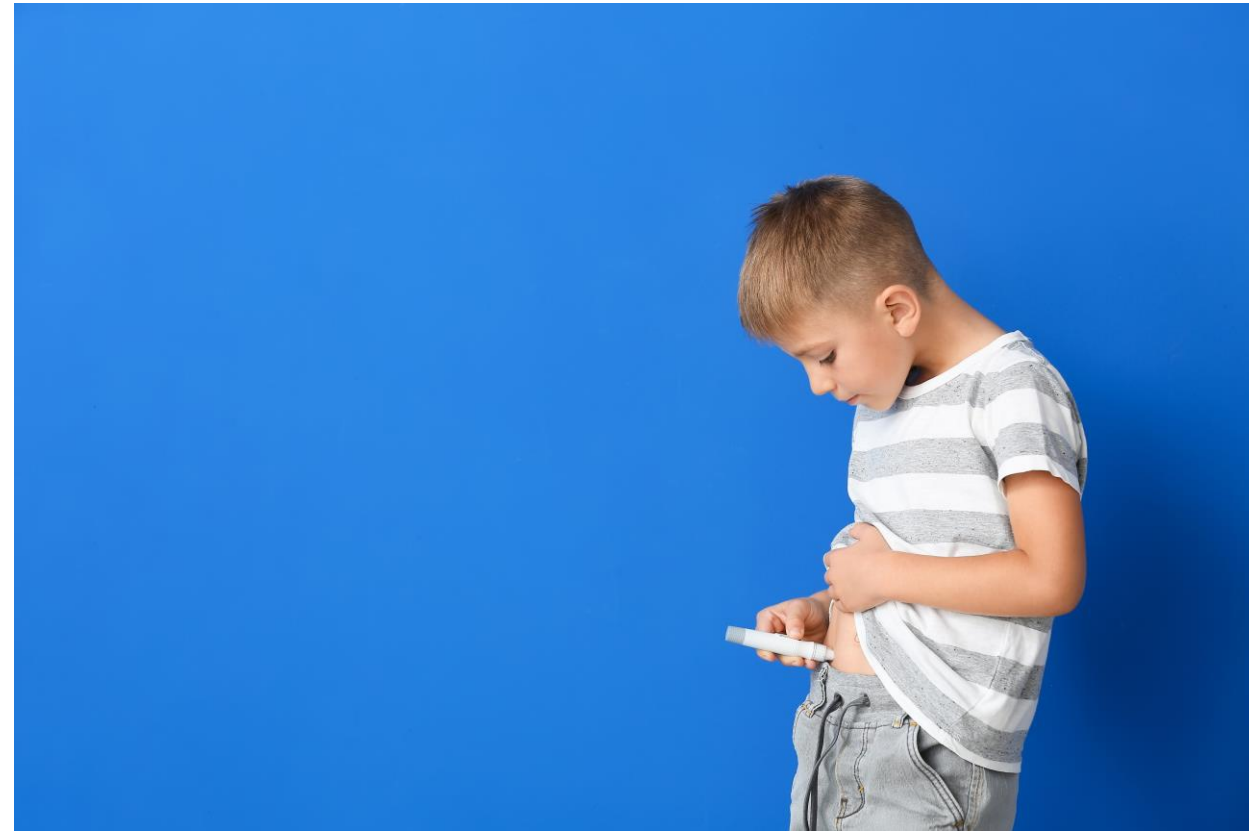

ΣΕ

Σκοπός σχολικών νοσηλευτών:

ΑΥΤΟΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Έντυπο Παρακολούθησης Παιδιού με ΣΑΚΧΑΡΩΔΗ ΔΙΑΒΗΤΗ στο Σχολείο

ΑΘΗΝΑ 2019

- Πληροφορίες που σχετίζονται με την εξατομικευμένη παρακολούθηση παιδιού με ΣΔ στο σχολείο
- Πληροφορίες για χορήγηση ινσουλίνης
- Υπογλυκαιμία
- Υπεργλυκαιμία
- Χορήγηση γλυκαγόνης
- Συμμετοχή παιδιού σε σχολικές εκδρομές
- Συμμετοχή παιδιού σε αθλητικές δραστηριότητες

Ορίζουμε ως ένα
ισοδύναμο την
ποσότητα της τροφής
που περιέχει 15 gr
υδατανθράκων.

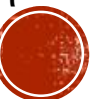
ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Ευαισθησία στην
ινσουλίνη ορίζεται
**το πόσο κατεβάζει
το σάκχαρο
μία μονάδα
ινσουλίνης**

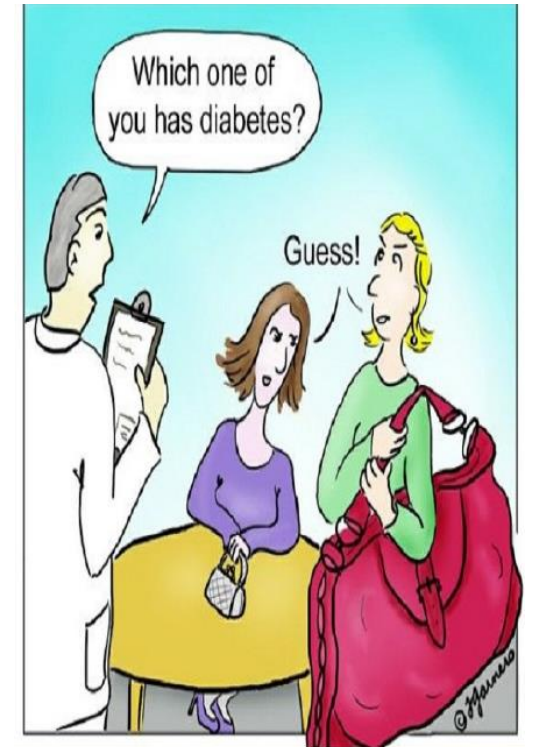
- Γάλα & γαλακτοκομικά προϊόντα 12 g υδατανθράκων
- Φρούτα και Χυμοί 15 g υδατανθράκων
- Λαχανικά 5 g υδατανθράκων
- Αμυλούχα τρόφιμα- Ψωμί- Όσπρια 15 g υδατανθράκων
- Κρέας 7 g υδατανθράκων
- Λίπη & έλαια 5 g υδατανθράκων

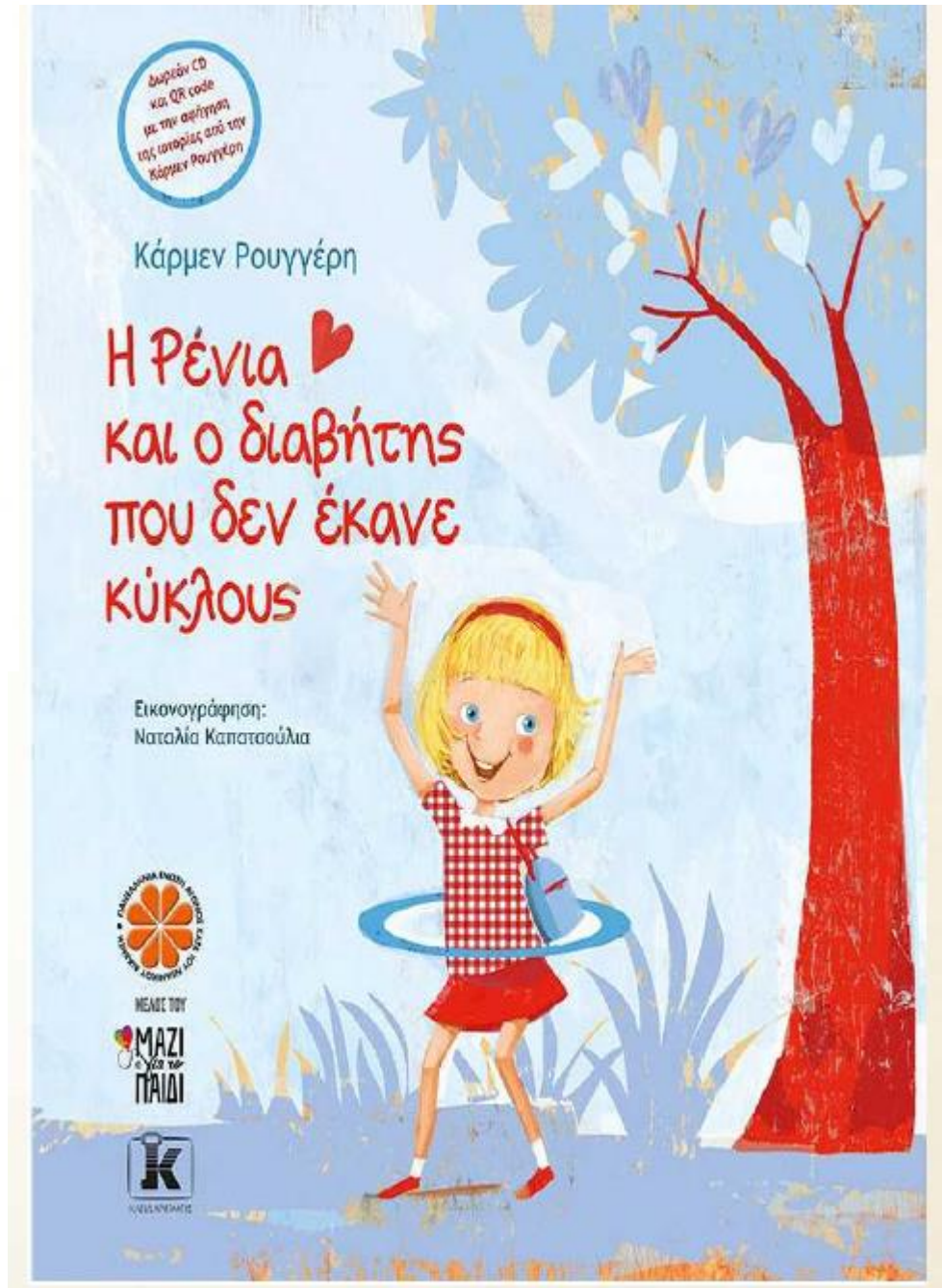
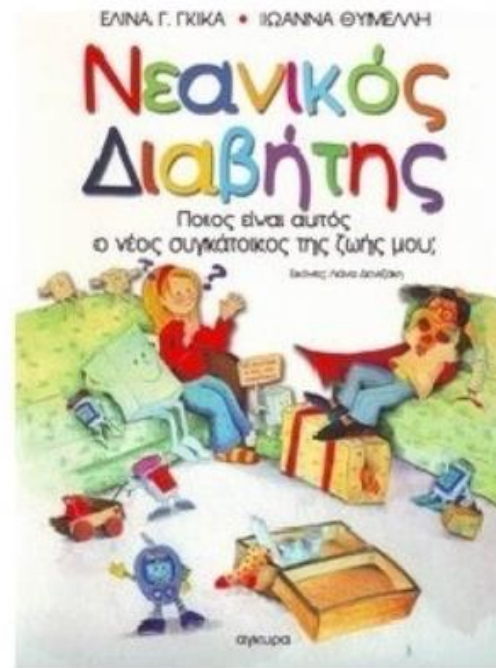
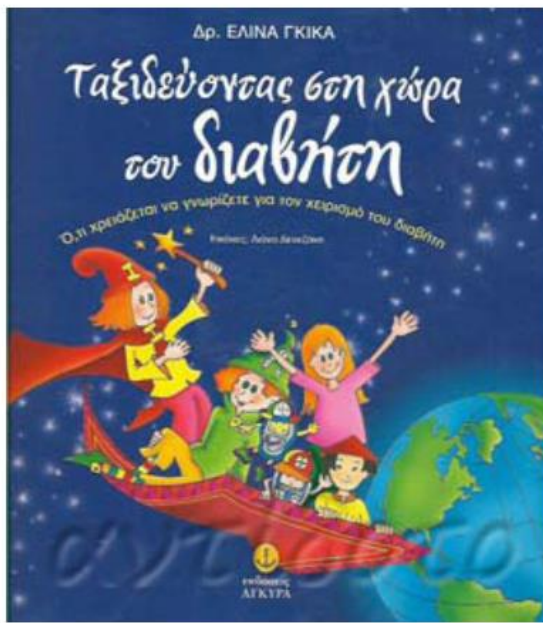
Π.χ. : Για κάθε ισοδύναμο
υδατανθράκων (15 gr) χρειάζεται
1,5 μονάδα ινσουλίνης και η
ευαισθησία του είναι 40
-ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗ-

FOOD FOR THOUGHT

- Σδ και ενεργή λοίμωξη; Πυρετός; Γαστρεντερίτιδες;
- Σδ και σχολικές εκδρομές;
- Σδ και ψυχολογική κατάσταση παιδιού;
- Σδ και ψυχολογία γονέων;
- Σδ και εφηβεία; εικόνα σώματος; Προβλήματα συμμόρφωσης;
- Σδ και επιπτώσεις; Τεστ και διαγωνίσματα;

EVERY CHILD IS UNIQUE

Every day with type 1 diabetes is different

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Οδηγός Διατροφής για τη ρύθμιση του Διαβήτη 2017
- <https://www.idf.org/e-library/epidemiology-research/diabetes-atlas>
- <https://idf.org/aboutdiabetes/what-is-diabetes/facts-figures.html>
- <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/diabetes>
- <https://www.cdc.gov/diabetes/library/features/managing-diabetes-at-school.html>
- <https://www.everydayhealth.com/type-1-diabetes/how-to-develop-a-type-1-diabetes-plan-with-your-childs-school/>
- <https://diabetesatschool.ca/parents/managing>
- <https://www.osmosis.org/answers/hypoglycemia>
- <https://kidssavelives.gr/neari-farmakopoiios-grafei-oti-prepei-na-xereis-gia-tin-ypoglykaimia/>
- https://blogs.sch.gr/agygrafei/files/2020/02/140101_2_entypo_parakolouthisis_paidiou_%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%9B%CE%97.pdf
- 12^ο Κλινικό Φροντιστήριο Διαβήτη. Διαβητολογικό Κέντρο, Τζάνειο
- National Association of School Nurses. (2016). Diabetes management in the school setting (Position Statement). Silver Spring, MD: Author.
- AdobeStock_229050891
- AdobeStock_392007648
- AdobeStock_392007660

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

